

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRASTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60606
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXVIII Nr. 19

KETVIRTADIENIS, RUGSEJO (SEPT.) 15, 1988

KAINA 25¢

Kasdien

Sujudino ir Lietuvoj
Istorija daro žmogų
Labai gerai atsimena
Daugiau kaip gėda

TSKP XIX Sąjunginės konferencijos rezoliucija sujudino ir Lietuvos kai kuriuos žmones statyti paminklą stalinizmo aukoms prisiminti. Išties, ir Lietuvoje tūkstančiai žmonių nukentėjo stalinizmo metais, ypač nemaža nukentėjo buržuazinių nacionalistų, diktatoriaus Smetonos pakalikų. Amerikoje pokarinė ateivija, vadinamieji dypukai, beveik visi save laiko stalinizmo aukomis. Kai kurie jau į Lietuvą ir aukas siunčia tam paminklui statyti.

Statyti, ar nestatyti tą paminklą žinoma, tai Lietuvos žmonių reikalas. Amerikos pažangieji lietuviai esame bešališki. Tačiau JAV Komunistų partijos generalinis sekretorius Gus Hall sako, jog paminklo statymas stalinizmo aukoms prisiminti, socializmui Tarybų Sąjungoje nieko gero neduos, jeigu paminklą statant bus pamiršti nepaspėję pasislėpti nuo socialistinės revoliucijos visoki grafai, dvarininkai, kaimų buožės ir jiems panašūs, kaišioje pagalius į revoliucijos ratus.

Prašosi klausimas, ar Lietuvos kunigaikštis Vytautas savo žirgus girdė Juodojoj jūroje dėl to, kad jis buvo Vytautas? Ar Mindaugas krikščijai Lietuvą dėl to, kad jis buvo Mindaugas? Ne, nes žmogus istorijos nedaro — istorija daro žmogų.

Marksas sako, jog žmonijos istorija yra klasių kovos istorija. JAV Komunistų partijai klasių kovos sukūriuose davė liūdno atminimo Browderį, Kinijos Komunistų partijai — Mao Tse-tungą, Rusijos Komunistų partijai — Staliną.

Senosios kartos komunistai visame pasaulyje labai gerai atsimena kokiose sunkiose klasių kovos sąlygose Stalino vadovaujamoji komunistų partija turėjo saugoti Rusijos darbininkų Spalio revoliucijoje iškovojimus ir tęsti Lenino pradėtąją kurti šalyje, niekur neišbandytą, socialistinę sistemą.

Salis iš visų pusių buvo apsupta plėšraus imperialistinio kapitalo, tykojančio sugriauti pirmąją pasaulyje darbo žmonių valstybę. Viduje tebebuvo pilna buržuazinių šiukšlių, visokiausio antitarybinio mėšlo tiek, kad greta žmonių bei fabriku direktorių, netgi įstaigų viršininkų, reikėjo politinių komisarų.

Stalinizmo aukoms prisiminti paminklų sumanytojai apie tai tyli, o tik skelbia, kad Stalinas buvo žiaurus, beširdis žmogus, griežtas diktatorius, sėjantis šalyje terora ir kitoks nevidonas.

Kad jis tokiu buvo — neginčija-

Pastrėvis — Trakų rajono M. Melnikaitės kolūkio centrinė gyvenvietė.
Br. Toleikio nuotr.

LIETUVAI — JUOSTINIŲ LAIKĄ

Lietuvoje šiuo metu yra dekretinis laikas. Kaip ir visoje Tarybų Sąjungoje. Laikrodžių bei minučių rodyklės respublikoje rodo tiek pat, kiek ir Maskvoje. Ar Lietuva anksčiau turėjo kitą laiką, kuo naujasis laikas skiriasi nuo ankstesniojo ir kuris iš jų labiau tinkamas Lietuvai? Apie tai — pokalbis su fizikos-matematikos mokslų daktaru, astrofiziku Vytautu Stražiū.

— Kaip apskritai matuojamas laikas pasaulyje?

— Žemė vieną kartą apsisuka aplink Žemę. Teisingiausia kiekviename Žemės taške skaičiuoti vietos laiką, tačiau tai sukeltų nepatogumų. Pasaulio astronomai ir geodezininkai 1884 m. susirinkę Vašingtone nutarė pripažinti Grinvičo observatorijos (Londono priemiestis) meridiano laiką pasaulio laiku, o visą Žemės rutulį suskirstė į 24 valandines juostas, po 15 laipsnių kiekvienoje. Jų ribose laikas skaičiuojamas vienodai — tai yra vietinis laikas to meridiano, kuris praeina juostos viduriu. Vietinio ir juostinio laiko skirtumas niekada neviršija pusvalandžio. Grinvičo meridianas nulinis, o kiti numeruojami didėjančia tvarka

mas faktas. Tačiau kodėl jis tokiu buvo, statant paminklą reikėtų irgi pasakyti, nes to reikalauja neiškreipta istorija.

TSKP Sąjunginės konferencijos antistalinistinė rezoliucija dar nėra įstatymas. Tėra tik rodyklė įstatymui atsirasti. Todėl tenka laukti, kai bus svarstoma apie įstatymo įvedimą, nuolankiems dėkojimams išveivijos antitarybininkams už šimties paminklų pastatytį, kelias gal bus pastotas, nes tarybiniam žmogui susimenkinti prieš užkietėjusį antitarybininką yra daugiau kaip gėda.

S. J. Jokubka

iš vakarų į rytus.

— Kokioje geografinėje ilgumoje ir juostinio laiko zonoje yra Lietuva?

— Dabartinė Lietuvos teritorija pagal geografinę ilgumą yra tarp 21 ir 26,5 laipsnių rytų ilgumos. Pagrindinė Lietuvos dalis įeina į antrąją juostinio laiko zoną, kuri tęsiasi nuo 22,5 iki 37,5 laipsnių rytų ilgumos. Vakarinis Lietuvos pakraštys yra net pirmoje (Vidurio Europos) juostinio laiko zonoje. Taigi pagal astronominius standartus Lietuvos laikas turėtų skirtis nuo pasaulio (Grinvičo) laiko dviem valandom. Tuomet vidutinis Saulės laikas beveik sutaptų su vietiniu, t. y. Saulė būtų pietų taške apie 12 val. Deja, dabar vasaros vidurdienį laikrodžiai rodo 2 val. 14 min. Lietuvos rytų pakraštėje ir net 2 val. 36 min. Lietuvos vakarų pakraštėje. Žiemą — 1 val. 14 min. ir 1 val. 36 min.

— Kodėl prieš keliasdešimt metų Tarybų Sąjungoje buvo įvestas dekretinis laikas, kuris tebegalioja iki šiol, tame tarpe, aišku, ir Lietuvos teritorijoje?

— 1930 m. TSRS vyriausybė nutarė įvesti vadinamąjį dekretinį laiką. Laikrodžių rodyklės palyginti su juostiniu laiku buvo pasuktos valanda pirmyn. Tai motyvuota elektros energijos taupymo sumetimais. Manyta, kad tai bus laikina priemonė, bet, matyt, nėra nieko pastovesnio už laikiną. Nepaisant daugkartinių TSRS Mokslų Akademijos Astronominės tarybos raginimų grįžti prie juostinio laiko, dekretinis laikas nepanaukintas iki šiol. Nėgana to, 1981 m. buvo nutarta įvesti vadinamąjį vasaros laiką, t. y. prie dekretinio laiko pridėti dar 1 val. — vėlgi elektros energijos taupymo sumetimais. Taip TSRS laikas vasarą skiriasi nuo juostinio laiko jau dviem valandom. Laiko juostų vakarinėse dalyse esantiems taškams dar prisideda pusė valandos dėl vietinio ir juostinio laiko skirtu-

mo, taigi ten Saulė būna pietuose maždaug 14 val. 30 min.

— Koks laikas buvo naudojamas tarpkarinėje Lietuvoje ir kuris laikas mums yra priimtinesnis?

— Lietuvoje iki 1940 m. buvo naudojamas Vidurio Europos laikas, kuris skyrėsi nuo Grinvičo laiko valanda. Lietuvoje ši laiko juosta sutampa su Baltijos jūros pakrante ir galėtų būti vadinama Baltijos laiku. Lietuvai įsijungus į Tarybų Sąjungą, buvo įvestas Maskvos laikas, t. y. antros zonos su valandos priedu, o imant vasaros laiką — su 2 valandų priedu. Nidoje vidurdienis dabar tiksliai 2 val. 40 min.! Tokia nenormali laikrodžių eiga prieštarauja per tūkstančius metų susiklosčiusiems liaudies įpročiams skaičiuoti laiką pagal Saulės ir žvaigždžių padėtį danguje, augalijos ir gyvūnijos gyvenimo ritmui, taip pat astronomijos ir geografijos mokslų principams. Protingiausia būtų įvesti Lietuvoje antrosios juostos (Rytų Europos) laiką, kuris skirtųsi nuo pasaulio 2 valandomis. Tokiu laiku naudojasi Bulgarija, Graikija, Rumunija, Suomija, Turkija. Dauguma Europos valstybių, tarp jų ir kaimyninė Lenkija — pirmosios arba Vidurio Europos juostos laiku. Šis laikas tiksliai mūsų Baltijos pajūriui, bet būtų per ankstyvas likusiai Lietuvai.

Taupome elektros energiją, bet tai darykime kitais būdais — akumuliuodami ją mažiausio apkrovimo metu (Kaišiadorių hidroakumuliacinė elektrinė) arba keisdami darbo valandas. Susižavejimas laikrodžių rodyklių sukėlimu veda į klystkeliuos.

Kalbėjosi Arūnas Marcinkevičius

— JAV Komunistų partijos teoretinio žurnalo "Political Affairs" redaktorius Michael Zagareli 19-tajame New Yorko kongresiniame distrikte kandidatuoja būti išrinktas į kongresą.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly [659-780]

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday,
by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$15.00; Chicago \$17.00;
Canada, and other foreign countries — \$20.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS — 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Dėl rūpesčio persitvarkymo Lietuvoje

Amerikos pažangiesiems lietuviams visuomet buvo dėmesio centre Lietuvos darbo liaudis, jos kovos už darbo žmonių bendrą reikalą, jų meilė savajam kraštui. Pažangiečiai savo laikraščiuose kaip "Laisvėje", "Vilnyje" ir kituose — visuomet neskūpėdami skyrė vietas ir buržuazijos valdymo metais, ir pokario metais — informacijai apie Lietuvą. Dabar, likusi viena "Vilnis", turėdama gana žymų procentą skaitytojų jau čia gimusių ir augusių, dar labiau suaktyvėjusi šiai informacijai skirti vietas.

Amerikos pažangiuosius lietuvius žavėjo Lietuvos darbo liaudies laimėjimas 1940-aisiais metais, Lietuvos atsistatymas iš po karo griūvėsių žavėjo pokario metais. Dabar dar labiau žavi persitvarkymo žingsniaisėjimas į socializmo viršūnę, žadančią dar laimingesnį gyvenimą. Tačiau tuo pačiu metu daugeliui pažangiečių Amerikoje kelia ir susirūpinimo, ar kas nors nepakiš kojos Lietuvos liaudžiai persitvarkymo kelyje. Tokio susirūpinimo kelia ir Lietuvoje išlaikusiems klasių kovos frontuose egzaminus. Vienas tokių iš Lietuvos asmeniškame laiške rašo:

"Pas mus gi svarbiausias naujienas teikia persitvarkymas. Stebiuosi, kiek pas žmones energijos, o dar daugiau diplomatijos. Visi žinome ko reikia ir pradedu galvoti, kad galbūt per daug iš šios politikos reikalaujama tuoj pat. Ar užteks persitvarkymui atlaikyti šį krovinį, kuris visu sunkumu užgulė jo nelengvą dalį. Būtų labai skaudu, jeigu jis neišvertų. Norėti viską tuoj turėti — labai normalu ir natūralu, bet kartu ir pavojinga".

Tuo tarpu pas mus Amerikoje atvykę svečiai iš Lietuvos pasakoja: "Pas mus Lietuvoje dabar viskas kitaip. Žmogus gali kalbėti ką nori, gali rašyti ką nori, gali reikalauti ko nori... laisvė kaip pas jus Amerikoje". Vadinas, piktiems antitarybininkams a la mūsų reakciniams nacionalistams yra laisvė žmones agituoti šturmuoti valdžią, už bet ką netgi, neabejojamai, reikalauti, kad buvusiems buožėms kaimuose būtų denacionalizuoti ūkiai ir pan.

Štai kur ir yra pakastas šuniukas susirūpinimui, ar "persitvarkymo politika tą krovinį atlaikys? Juk Lietuvoje dar yra nemaža pikto antitarybinio kraujo žmonių, užsikrėtusių užsienietiškais blizgučiais — yra dar daugiau!

Specialioms užsienyje agentūroms, pasitelkus iš Lietuvos pasitraukusiuosius reakcinius nacionalistus, tokius žmones Lietuvoje nebūtų sunku suagituoti šturmuoti valdžią už bet ką bei reikalauti absurdo. Tokių taktinių specialiųjų agentūras galėtų rasti bet kurioje didesnėje naujųjų ateivių kolonijoje. Ypač šaukais taktininkais būtų piketavusieji pažangiečių parengimus, daužiusieji jų namų langus, užpuldinėjusieji pažangesniuosius žmones net gatvėse. Nuosaikesni nacionalistai, siekiantys su Lietuvos žmonėmis bei inteligentija santykių, jų dar nepasmerkė, nei demaskavo, jie dar tebėra kaip rezervas reakciniams nacionalistams prisiėjus reikalui juos panaudoti.

Išlaikusiųjų Amerikoje klasių kovos frontuose egzaminą pažangiečių nuomonė yra, jeigu Lietuvoje paskelbta laisvė paims už pakarpos pikto antitarybinio kraujo elementus taip, kaip Amerikoje buržuazinės demokratijos laisvė ima už pakarpos netgi streikų aktyvistus, tik tada "persitvarkymas visu sunkumu užgulys krovinį atlaikys".

Žinoma, išivijoję reakciniams nacionalistams būtų džiaugsmo, kad vėl atsirado riebaus peno antikomunistinei propagandai, bet persitvarkymas dėl to nenukentėtų, išeitų tik laimėtoju.

"DIALOGO" KOMPIUTERIAI IŠ ARTI

Ne paslaptis, kad Lietuvoje kompiuterizaciją labiausiai stabdo... kompiuterių stygius. Todėl kompiuterių tema bene populiariausia jos spaudoje, o ir visuomenė labai domisi pažangos šioje srityje perspektyvomis bei naujovėmis. Dėl šios priežasties LTSR Mokslų Akademijos kompiuterių namuose surengta populiariausia šalyje ekonominio žurnalo "EKO" skaitytojų konferencija, kurios iniciatoriai — bendra tarybinė ir JAV įmonė "Dialogas", TSRS Mokslų Akademijos Sibiro skyriaus Ekonomikos ir pramonės gamybos organizavimo institutas, TSRS Mokslų Akademijos Regioninių problemų mokslinė taryba, TSRS prekybos ir pramonės rūmai. Rengėjai turėjo tikslą kartu su Lietuvos mokslininkais, ekonomis-

tais, atsakingais įmonių darbuotojais apsvaistyti aktualias nūdienos ekonomikos problemas bei personalinių kompiuterių panaudojimo galimybes.

"Dialogas" į Vilnių atvyko ne tušiomis rankomis — galima buvo susipažinti su firmos gaminių kompiuterių pavyzdžiais.

Jie labai sudomino specialistus. Juoba lietuviškas kompiuteris "Santaka" daugeliui kol kas pažįstamas tik iš spaudos puslapių. O konferencijoje buvo galima tuoj pat sudaryti sutartį ir jau ketvirtame šių metų ketvirtyje gauti užsisakytąjį kompiuterį.

"Dialogas" įkūrė JAV milijonierius D. Ričis bei garsi automobilių firma KAMAZAS, Maskvos universitetas ir Centrinis fizikos ir matematikos mokslinio tyrimo institu-

Vakarų Vokietijoje protesto akciją prieš masinį nedarbą Bonnoje surengė pramoninio Ruhro moterų organizacijų atstovės. Jos čia atvyko, tikslu atkreipti Vakarų Vokietijos vyriausybės, demokratinės visuomenės dėmesį į regione sunkią padėtį, kur nedarbas viršija 16 proc.

TASS-o nuotrauka

STUDIJA - SVEČIOSE ŠALYSE

Įprasta, nieko nestebinanti informacija: dvylikoje Lietuvos aukštųjų mokyklų studijuoja per šešiasdešimt tūkstančių studentų. Dar keliasdešimt vaikinių ir merginų kasmet išvyksta studijuoti į Maskvos, Leningrado, Kijevo, Talino, Rygos, kitų Tarybų Sąjungos miestų aukštąsias mokyklas. Tačiau Lietuvos jaunimas dar ir toliau vyksta studijuoti...

1969-ieji metai. Pirmoji grupė mūsų respublikos jaunimo išvyksta studijuoti į socialistines šalis. Rimantas Garuckas Plovdivo (Bulgarija) maisto institute emė studijuoti konservavimo technologiją, Laima Raugaitė — Leipcigo (Vokietijos DR) universitete — vokiečių kalbą, Alfonsas Buteikis — Bukarešto (Rumunija) medicinos institute — endokrinologiją. Iš viso tais metais į keturias socialistines šalis (be nepaminėtų — dar į Vengriją ir Lenkiją) išvyko mokytis penkiolika vaikinių ir merginų.

Tą laiką (1963—1987 m.) studijuoti svečiose šalyse baigė 119 žmonių. Sakysite, nedaug? Tačiau studijuoti į užsienį siunčiama tik tu specialistų, kurios neruošiamos mūsų šalyje arba užsienyje jos dėstomos žymiai geriau (pvz., poligrafija).

Kaip atrinkami ir siunčiami studentai į socialistines šalis? Baigiantis pirmam kursui, aukštosios mokyklos pateikia Lietuvos TSR aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijai duomenis apie galimus kandidatus. Juos atrinkus ir patvirtinus, po dvejų studijų metų Lietuvoje vaikinai ir merginos išvyksta tęsti mokslo į socialistines šalis. Savaime aišku, kad

tas. Įvykęs renginys liudija, kad firma energingai plečia savo veiklą, ieško naudingų kontaktų su kompiuterių naudotojais. Konferencijoje jie netgi siūlė tokį variantą: tiems, kas neturi valiutos, sudaryti vadinamuosius kompensacinius sandėrius su austrų firma, tarpininke. Sandėrių esmė tokia — austrai už viršplaninę produkciją arba žaliavą moka tvirta valiuta. Lietuvos įmonėms bei kooperatyvams taipogi buvo pasiūlyta dalyvauti leidžiant informacinį leidinį, kurį užsiprenumeravus tuo pačiu gauni teisę reklamuoti jo puslapiuose savo produkciją — tiek šalyje, tiek užsienyje. Buvo tartasi ir dėl kompiuterių pirkimo.

Antanas Petrukaitis

svečioje šalyje pirmiausia iškyla kalbos problema. Atvykę į Vengriją ir Rumuniją, lietuviai ir lietuvaitės pirmus metus mokydavosi tik šios šalies kalbos. Todėl dėl pernelyg išstėtų studijų į minėtas šalis studentai nebesiunčiami. Šiuo metu mūsų jaunimas studijuoja Bulgarijoje, Čekoslovakijoje ir Vokietijos DR. Pirmųjų dviejų šalių kalbos artimos rusų, todėl nesunku jų greitai pramokti. Vykstantiems į Vokietijos DR organizuojami vokiečių kalbos kursai.

O kokios nuomonės apie studijas patys studentai? Žodis — Pranu Damijonaičiui, Lietuvos TSR valstybinio leidyklų, poligrafijos ir knygų prekybos reikalų komiteto pirmininko pavaduotojui:

— Aš 1975 m. baigiau Karl Marks Štato (Vokietijos DR) aukštąją technikos mokyklą, įgydamas poligrafijos mašinų technologijos specialybę. Pirmais studijų metais kas savaitę mums papildomai dvi valandas dėstė vokiečių kalbą. Mums, atvykusiems, šia prasme jokių nuolaidų nebuvo: paskaitos, kursiniai darbai bei diplominis darbas — visas vokiečių kalba. O pats studijų kursas, aš sakyčiau, buvo ne sunkesnis negu mūsų šalyje. Studijos Vokietijos DR man, kaip būsimam poligrafininkui, buvo tuo naudingos, kad ši gamybos šaka minėtoje šalyje žymiai toliau pažengus, be to, ir studijos ten labiau susietos su gamyba.

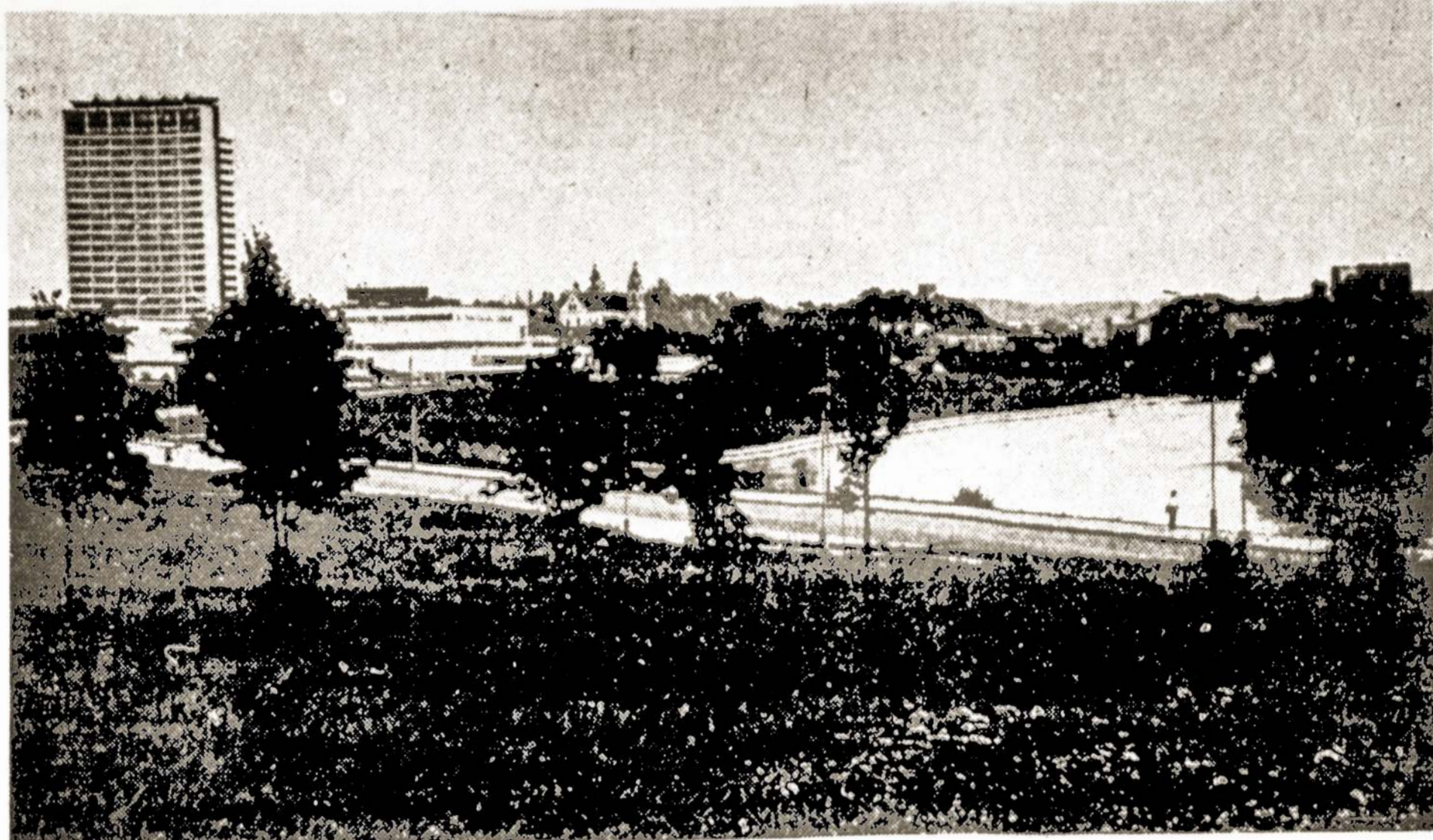
Laisvalaikio žaidžiu futbolą už fakulteto pirmąją lygą, dalyvaujamas sportykoje. Tad išpūdžių — ir tarp mokyklos sienų, ir už jų — per akis

Baigęs studijas, buvau nukreiptas dirbti į minėtą komitetą.

Deja, ne su visais taip būna. Štai, pavyzdžiui, baigia mergina germanistikos studijas, o dirbti jai pasiūlo provincijoje. Kitus nemaloniai nustebina jaunojo specialisto alga: kartais ji būna mažesnė už stipendiją.

Kaip pasakojo Aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijos užsienio ryšių skyriaus vyrresnioji inspektorė Aldona Garuviene, šiuo metu Bulgarijoje, Čekoslovakijoje ir Vokietijos DR studijuoja 15 studentų. Tai — buvę Vilniaus universiteto, Kauno politechnikos instituto ir Vilniaus inžinerinio instituto auklėtiniai. Nuo šių metų studijuoti į Lenkiją siųs ir Vilniaus pedagoginio instituto. Arūnas Marcinkevičius

Vilnis, 1988 m. rugsėjo 15 d.

VILNIUS. Zvilgsnis | Neris krantinė.

Broniaus Talalkio nuotraukos

Žmonės ir datos

RUGSĖJO 16 DIENA PRIEŠ 70 METŲ

buvo įsteigtas pirmasis tarybinis ordinas — Raudonosios vėliavos ordinas. Juo buvo apdovanojami asmenys už narsumą kautynėse su revoliucijos priešais. Pirmasis jį gavo Raudonosios Armijos divizijos vadas Vasilijus Blucheris, antrasis — Pietų fronto aštuntosios armijos Revoliucinės-karinės tarybos narys Jonas Jakiras. Pilietinio karo metais Raudonosios vėliavos ordinu buvo apdovanojami beveik 15 tūkstančių narsiausių Raudonosios Armijos karių. Iš jų 270 apdovanojami dviem, 28 — trim, keturi — keturiais ordiniais. Tarp apdovanojamųjų trim Raudonosios vėliavos ordiniais buvo ir lietuviai karvedžiai Jeronimas Uborevičius ir Vytautas Putna, vėliau tapę Stalino kulto aukomis.

RUGSĖJO 19 DIENA PRIEŠ 93 METUS

Vilniuje lankėsi Vladimiras Leninas. Apie tai liudija Vilniaus geležinkelio stotyje esanti paminklinė lenta. Nors dar tebėra neišaiškintų kai kurių su Lenino apsilankymu Vilniuje susijusių aplinkybių, tačiau yra pakankamai faktų, leidžiančių spręsti apie Lenino apsilankymo laiką, tikslą ir jo istorinę reikšmę. Neabejotina, kad Vilnių Leninas aplankė neatsitiktinai. Čia palyginti aktyviai reikišė vietos socialdemokratams. Jie jau buvo išstudijavę nemažą marksistinių veikalų, tarp jų ir Lenino veikalą „Kas yra „liaudies draugai“ ir kaip jie kovoja su socialdemokratais“, kurio hektografuotas egzempliorius buvo platinamas Vilniuje. Grįždamas iš užsienio ir sustojęs Vilniuje, Vladimiras Leninas tarėsi su vietos socialdemokratais dėl sumanymo leisti visai Rusijai skirtą neperiodinio publicistinių marksistinių straipsnių rinkinio „Rabotnik“, taip pat dėl marksistinės literatūros gabenimo iš užsienio per Lietuvą į Rusiją. Apie lankymąsi Vilniuje Leninas rašė: „Buvau pirmąsias Vilniuje. Kalbėjau su publika dėl rinkinio. Dauguma sutinka su mintimi apie tokio leidinio reikalingumą ir žada paremti ir pristatyti medžiagą“

RUGSĖJO 20 DIENA PRIEŠ 119 METŲ

gimė lietuvių rašytojas, literatūros istorikas ir kritikas, visuomenės veikėjas Juozas Tumas-Vaižgantas. Savo kūryboje jis vaizda-

vo reikšmingus praėjusio amžiaus pabaigos ir šio amžiaus pradžios Lietuvos visuomeninio gyvenimo momentus, socialinius santykius, atskleidė būdingus žmonių psichologijos bruožus, atkūrė turtingą buitinių-etnografinį krašto koloritą. Juozas Tumas-Vaižgantas — puikus meninio žodžio, vaizdingos liaudiškos kalbos meistras. Stambiausias jo veikalas — „Pragiedruliai“. Trys šio kūrinio tomai pasirodė jau paskutiniu rašytojo kūrybos laikotarpiu. Tai paskutinis Vaižganto kūrybinis sumanymas. Kūrinio tema — lietuvių buržuazijos kova dėl ekonominio bei kultūrinio įsitvirtinimo savo krašte 1890—1905 metais. Mirė Vaižgantas 1933 m.

RUGSĖJO 20 DIENA PRIEŠ 86 METUS

gimė lietuvių kompozitorius, choro dirigentas ir pedagogas, Tarybų Lietuvos liaudies artistas Antanas Budriūnas. Negalėjęs ramiai praeiti pro aplaužytą medelį, vandens ištroškusią gėlę, kartą jis yra pasakęs: „Aš blogai pasirinkau profesiją, man reikėjo būti sodininku“. Iš tikrųjų jis ir buvo sodininkas, talentingas, puikiai išmanantis darbą, negailėdamas jėgų, sodino, puoselėjo, gražino muzikos sodą, Lietuvos muzikinę kultūrą. Antanas Budriūnas turėjo įvairiapusių muzikinį meninį pasirošimą, todėl galėjo dirbti ir muzikos publicisto darbą. Trys broliai Budriūnai — Motiejus, Bronius ir Antanas nuo 1931 iki 1933 metų leido žurnalą „Muzikos barai“. Kompozitorius pajėgė dirbti ir literato, muzikos mokytojo, muzikos teoretiko darbą. O visa tai tartum jungė mėgstamiausias choro vadovo ir dirigento darbas.

Antanas Budriūnas parašė daug chorinių dainų, originalių ir harmonizuotų. Plačiai dainuojamos jo dainos „Geltieji lineliai“, „Jau išskrenda paukščiai klajūnai“, „Vilnius“, „Baladė apie tris kareivius“ ir kitos. Įvairiems chorams ir solistams jis yra subharmonizavęs apie 30 lietuvių liaudies dainų. Budriūnas buvo ir puikus pedagogas. Jį labai gražiai prisimena daugelis jo mokinių. „[kiekvieną studentą, — rašo savo prisiminimuose žinoma chorvedė Lina Dumbliauskaitė, — profesorius žūrėjo ne tik kaip į savo mokinį, bet kaip ir būsimą savo idėjų tęsėją, būsimą menininką“.

Mirė Antanas Budriūnas 1966 metais.

RUGSĖJO 27 DIENA PRIEŠ 68 METUS

gimė revoliucinės kovos Lietuvoje dalyvis, Didžiojo Tėvynės karo partizanas, Tarybų Sąjungos Didvyris Hubertas Borisa. Jis paliko savo bendraamžių širdyse tauraus žmogaus, narsaus kovotojo atminimą. 1938-aisiais metais jis įstojo į komjaunimą ir nuo to laiko savo gyvenimą paskyrė kovai už Lietuvos Komunistų partijos siekius, už tarybinės santvarkos pergalę Lietuvoje. Didžiojo Tėvynės karo metais jis užmezgė ryšius su pogrindžiu, organizavo komjaunimo kuopelės, siuntė žmones į partizanų būrius. 1944 metais gestapininkai suėmė Hubertą. Žiauriai kančiamas ir matydamas, kad nėra jokios vilties išsigelbėti, jis nusižudė.

RUGSĖJO 30 DIENA PRIEŠ 106 METUS

gimė lietuvių mokslininkas zoologas, Tarybų Lietuvos nusipelnęs mokslo veikėjas Pranciškus Šivickis. Skaityti ir rašyti jis išmoko namie, paskui baigė Šiluvos trimetę mokyklą. 1905 metų pabaigoje dalyvavo revoliuciniuose įvykiuose. Vengdamas represijų, kitais metais išvyko į Jungtines Amerikos Valstijas. Čia, sunkiai dirbdamas, atkakliai siekė mokslo: studijavo net septyniuose universitetuose, 1922 metais Čikagos universitete apgynė disertaciją audinių regeneracijos tema ir gavo filosofijos daktaro laipsnį. Po to profesoriavo universitete Maniloje.

1928 metais Pranciškus Šivickis grįžo į Lietuvą. Dirbo Kauno ir Vilniaus universitetuose, paskui Mokslių Akademijoje. Buvo išrinktas jos tikruoju nariu. Mokslininko veikla labai plati. Jis organizavo daug mokslinių ekspedicijų, parašė daugiau kaip šimtą mokslinių bei mokslo populiarinimo straipsnių. Svarbiausi jo moksliniai darbai skirti žemesniųjų gyvūnų regeneracijos procesams. Mokslininkas teisėtai laikomas morfogenezės, hidrobiologinių, malakologinių, parazitologinių ir pediologinių tyrimų, eksperimentinės zoologijos, genetikos problemų nagrinėjimo ir populiarinimo Lietuvoje pradininku.

Mirė Pranciškus Šivickis 1968 metais Vilniuje.

RIEŠ 180 METŲ

gimė lietuvių dailininkas Kazimieras Bachmatavičius. Tai Lietuvos dvarų tapytojas ir litografas, tapy-

Alutį gėriau, per barzdą varvėjo

Lietuvoje šiuo metu veikia šeši alaus ir nealkoholinių gėrimų kombinatai. Tai Vilniaus „Tauras“, Klaipėdos „Svyturys“, Kauno „Ragutis“, Šiaulių „Gubernija“, Panevėžio „Kalnapilis“ bei Utenos nealkoholinių gėrimų kombinatas (taip įmonė „pakrikštą“ po 1985 metų antialkoholinio įsako). Stambiausia bei moderniausia — pastaroji įmonė. Planuojama šiemet respublikoje pagaminti 14 milijonų dekalitų alaus. Penki milijonai iš jų, t. y. trečdalis, tenka Utenos kombinatui.

— Kiekvieną darbo dieną pradeda nuo „dialogo“ su kompiuteriu, — pasakoja kombinato direktorius Gediminas Jackevičius. — Pas mus sumontuota pirmoji šalyje tarp tokio profilio įmonių technologinių procesų automatizuota valdymo sistema. Nebereikia rytais šaukti gamybinių pasitarimų, be to, žmonės ir nepateiks kasdien tiek duomenų, kuriuos matau displejaus ekrane.

Direktorius paspaudė keletą klavišų ir displejaus ekrane nušvito kombinate gaminamų gėrimų pavadinimai. O jų ne tiek ir mažai. Vaisvandenių — 26 rūšių, alaus — 4 pagrindinių rūšių. Be to, kombinatas kol kas vienintelis šalyje gamina nealkoholinių alų „Apy-nys“. Vien pirmąjį šių metų pusmetį jo respublikos gyventojams pateikta 160 tūkstančių dekalitų.

— Kaip kombinato darbu atsiliepė 1985 metų antialkoholinis įsakas? — klausiu direktoriaus.

— Nors minėtame įsake alus neminimas, jo gamybą 1985—1987 metais turėjome sumažinti penktadaliu. Nenorėdami atleisti žmonių, dvigubai padidinome vaisvandenių gamybą. Nuo šių metų alaus gamyba vėl ėmė didėti. Jei palyginti su pernai metais, jo šiemet pagaminsime 17 procentų daugiau. Ateity vaisvandenių gamyba kasmet didės 5—10 proc., alaus — 10—15 proc.

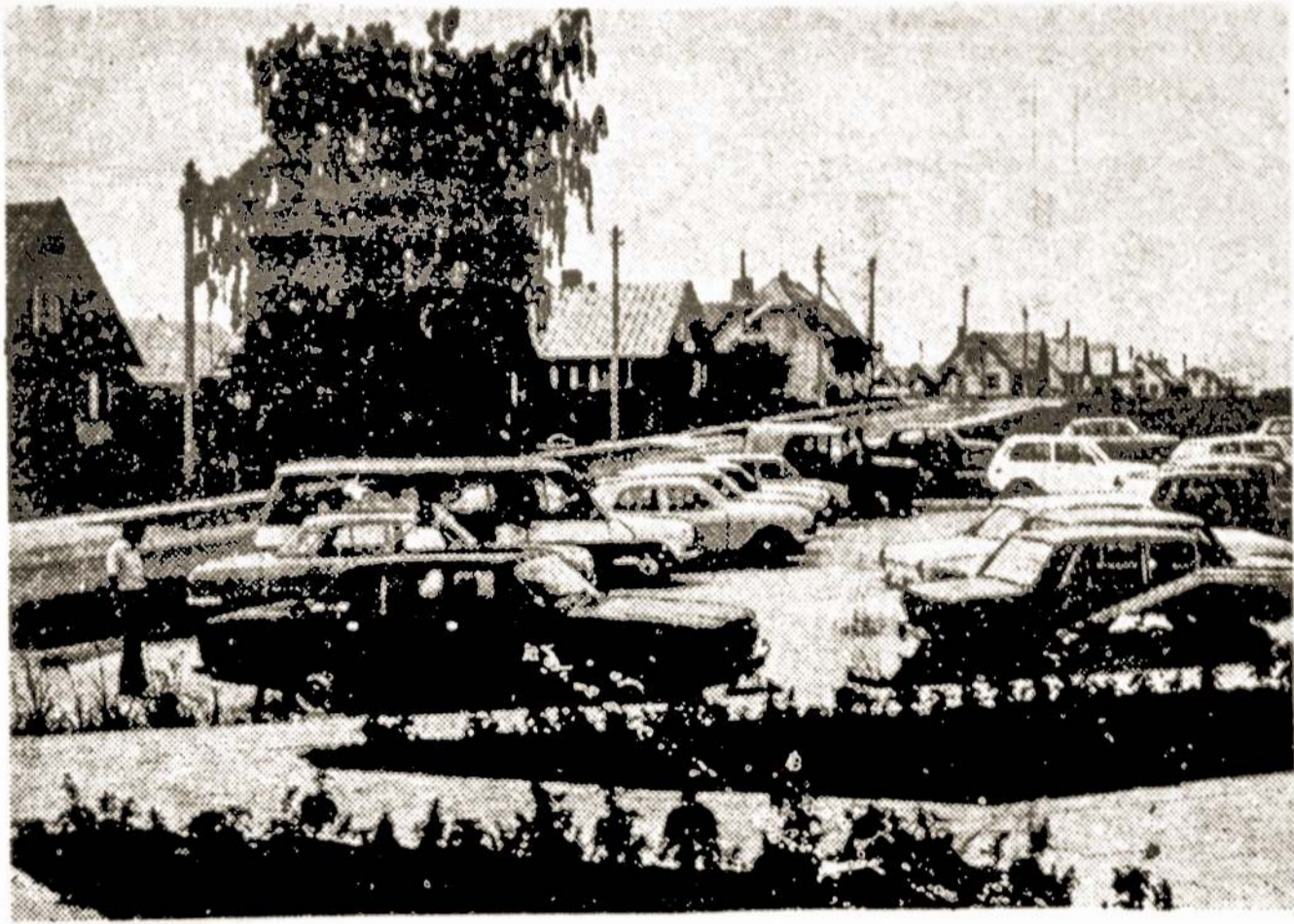
Utenos kombinatas ruošiasi ateity išeiti į pasaulinę rinką. Šiemet mainų forma jis pateiks savo produkciją į Vokietijos DR ir Vengriją už 100 tūkstančių rublių. Sąjunginis užsienio prekybos susivienijimas Maskvoje veda derybas su JAV, Vokietijos FR bei Anglijos prekybos firmomis dėl lietuviško alaus pardavimo. Kas žino, gal neužilgo greta „Tuborgo“ bei „Heinekeno“ markių alaus puikuosis ir buteliai su Utenos kombinato ženklais.

Marius Pakrosnevičius

bos mokėsis Vilniaus universiteto meno mokykloje pas profesorių Rustemą. Kaip ir jo mokytojas, Bachmatavičius buvo tuo metu paplitusios romantizmo krypties atstovas. Svarbiausią jo kūrybos dalį sudaro litografijos, kurių išleisti keli albumėliai. Vienas iš jų — išleistas 1837 metais, pavadinimu „Prisiminimai iš Vilniaus“, kur atskiruose aštuoniuose lapuose matome po kelis to meto Vilniaus gyvenimo epizodus. Miesto gyvenimo scenose, vykstančiose gatvėse, turguje, parkuotuvėse, atskleidžia žmonių nuotaikas, interesus, o kai kur ir jų santykių socialinis atspalvis. Tai gyvi, betarpiški vaizdai, rodantys dailininko meilę gimtojo krašto žmonėms.

Kazimieras Bachmatavičius mirė 1837 metais Švenčionyse, Svyrių valsčiuje, Dobrovliauose. Per savo trumpą kūrybinės veiklos laikotarpį dailininkas pasižymėjo ne tik grafikos technikos meistriškumu. Jo veikla atspindi pažangiosios dailės tendencijas Lietuvoje carizmo reakcijos metais.

Vilnis, 1988 m. rugsėjo 15 d.

Raseinių rajone "Atžalyno" kolūkyje, tarpkolūkinės statybos organizacijos statybininkai užbaigė administracinio pastato ir kultūros namų statybą. Nuotraukose: Kultūros namų atidarymo akimirka. Auga ir gražėja centrinė "Atžalyno" kolūkio gyvenvietė. A. Gylis nuotr.

LIETUVA NORI TYRO NEMUNO

Ekologinio judėjimo mastai Lietuvos visuomenėje įgauna iki šiol neregėtą užmojų. Spaudos puslapiai mirga gamtos sauginėmis publikacijomis — svarstomos kuo vairiausias problemos, nuo vandens švaros iki trąšų panaudojimo reguliavimo, reikalaujama iš atsakingų instancijų keisti padėtį. Širželio 17—18 dienomis įvyko kol kas Lietuvos pokarinėje istorijoje precedento neturintis ekologinis vykis: surengta visuomeninė ekologinė ekspedicija „Nemunas“.

Šiame renginyje, kuris ilgiejo laug gaivaus vėjo į ekologinių reikalų sprendimą, dalyvavo pusė šimto Lietuvos mokslininkų, gamtos saugininkų, rašytojų, žurnalistų. Ekspedicijos dalyviai taip suformulavo jos tikslą: giliau pažvelgti į Nemuno problemą, realiai patikrinti jo užterštumą, susitikti su Gardino ir Sovietų gamtos saugininkais, kartu aptarti, kaip „gydyti“ Lietuvos upių tėvo vandenį. Jų švara dabar kelia pagrįstą nerimą — iš šimtų tūkstančių kilometrų Nemuno baseino teritorijos beveik dviem šimtais intakų čion suplaukia iš netvarkingų valymo įrenginių, blogai įrengtų trąšų san-

dėlių, gamyklų kolektorių tūkstančiai tonų organinių ir cheminių teršalų.

Ką konstatavo mokslininkai? Didžiausias Nemuno teršėjas — industrinis Kaunas ir aštuonios dešimtys jo įmonių. Pažeistų paplūdimių ruožas jau siekia Vilkijos gyvenvietę. Na, o nuo Nemuno sveikatos tiesiogiai priklauso Kuršių marių švara ir jas vagojančių žvejų laimikiai. Nors jie dar ne tokie menki, bet mažėja. Ypač vertingųjų rūšių žuvų. Be to, mokslininkai ir specialistai vieningai atkreipia dėmesį į faktą, jog reikia labai nuodugnai iširti dabartinių Kuršių marių žuvų ir kitos ichtiofaunos genetinę būklę bei nustatyti, ar žuviena nėra pernelyg užteršta pašalinėmis medžiagomis.

Ekologinę ekspediciją surengė Lietuvos gamtos apsaugos draugija ir „Jaunimo gretų“ redakcija. Respublikos spaudoje išspausdintas ekspedicijos dalyvių atviras laiškas, kuriuo kviečiama aukoti Nemuno fondui, o į respublikos vyriausybę kreipiamasi neatidėlioti Kauno miesto valymo įrenginių statybos. Lietuva nori švaraus Nemuno. Viktoras Armalis

NEMOKAMI VAISTAI CHEMIKAMS

Liga — ne močia ir ne sesuo, — sako liaudies išmintis. Gerai, jei tik gripas pričiuopo, bet gali ir rimtesnis negalavimas atsitikti. Jei paguldo į ligoninę, vaistai — nemokami, tačiau, jei gydymas ambulatorinis, vaistus tenka pirkti pačiam. Kartais toji suma gali susidaryti visai solidi. Ypač už importinius medikamentus.

Kėdainių TSRS 60-mečio chemijos gamyklos darbuotojai ir jų šeimos vaistams nebeišleidžia nė kapeikos. Centrinė miesto vaistinė pagal receptus išduoda jiems vaistus nemokamai, o sąskaita apmokama iš įmonės socialinio vystymo fondo. Kasmet tam tikslui skiriama po tūkstantį rublių.

Naujovė — gamyklos profsąjungos nuopelnas. Tačiau ji būtų neįmanoma, jei kolektyvas nebūtų perėjęs prie naujos ūkininkavimo Vilnis, 1988 m. rugsėjo 15 d.

formos — ūkiskaitos. Pagal įsigaliojusį įmonės įstatymą patys dirbantieji dabar gali skirstyti įvairioms reikmėms uždirbtas lėšas.

Gamyklos profsąjungos komitetas priėmė dar vieną sprendimą: iš socialinio vystymo fondo skirti 50 tūkstančių rublių, kurie bus panaudoti visų kolektyvo narių vaikų išlaikymui lopšeliuose ir vaikų darželiuose. Tokią pat sumą numatyta išnaudoti transporto išlaidoms: nuo šiol kelionė į darbą ir atgal gamyklos darbuotojams bus nemokama. Dabar profsąjungos aktyvistai svarsto dar vieną projektą: darbuotojams, kurie turi už miesto kolektyvinius sodus, planuojama negrąžinamai padengti 25 procentus kapitalinių išlaidų savo sklypams įrengti — nutiesti vandentiekį, kelius, pirkti statybinės medžiagos. Jonas Rutkauskas

DARŽOVĖS VILNIAUS SVEČIŲ STALUI

Tautiečiai, atvykstantys pasižmonėti į bočių tėviškę ir dažniausiai apsigyvenantys didžiausiame ir ištaigingiausiame respublikos viešbutyje — „Lietuvoje“ — turbūt ne neįtaria, kad kvapnūs ridikėliai ir sultingi pomidorai, kuriuos viešbučio maitinimo įmonių kulinariai pateikia pusryčiams, pietums ir vakarienei, išauginti kooperatinių rankomis. Naujasis daržovių ir gėlių augintojų kooperatyvas „Aitra“ įsikūrė „Lietuvos“ komplekso pagalbiniam ūkyje. Beje, tokį vardą dar turi vienas skaidriausių mūsų krašto upelių. Ir šis pavadinimas simbolizuoja, kad „Aitros“ produkcija — puikios kokybės, nepersotinta trąšomis.

„Lietuvos“ administracija buvo labai sunerimusi, kai ekonomistai paskaičiavo ir tapo aišku, jog 3000 kvadratinė metrų plote įrengti šiltnamiai tūmetinėmis sąlygomis žada ne pelną, o 120 tūkstančių rublių nuostolį. Tada buvo nutarta šiltnamius išnuomoti. Konkursą laimėjo aitriečiai.

— Pirmiausia, ką mes padarėme, tai išplėtėme ūkį, — pasakojo kooperatyvo pirmininkas Alfonsas Vila, — nutiesėme vandentiekį, prijungėme šilumą, norėdami išauginti daugiau produkcijos, įrengėme po plėvele papildomų laikinų šiltnamių pusantro tūkstančio kvadratinė metrų plotę...

Pirmąją produkciją kooperatyvas pardavė metų pradžioje. Su-

prantama, tokio masto darbai būtų neįmanomi be dabar atsivėrusių kredito galimybių. „Aitros“ ekonominė ir ūkinė strategija davė puikius vaisius — iki liepos pirmos dienos kooperatinkai atsiskaitė su visais kreditoriais. O po kelių dienų Maskvos „Kosmose“ — didžiausiame „Inturisto“ viešbutyje — buvo atidaryta „Aitros“ produkcijos paroda. Ji susijusi su tolesnėmis kooperatyvo produkcijos realizavimo perspektyvomis. „Aitra“ žada plėsti savo rinką ir produkcijos asortimentą, tad pretenduoja tiekti daržoves visam „Inturisto“ įmonių tinklui.

Kaip per palyginti trumpą laiką pasiekta tokių svarių rezultatų? Pirmiausia, padėjo siekimas kiek galima sumažinti produkcijos savikainą. Antra, šiandien „Aitros“ šiltnamiai dirba automatinio režimu, juose sudarytas palankiausias augalams mikroklimatas, čia panaudojama 5—6 kartus mažiau trąšų, nei leidžia normatyvas. Didžiausias dėmesys skiriamas ekonomiškai apsimokančiai produkcijai: kooperatinkai išaugino ir realizavo pusę milijono begonijų, 180 tūkstančių gvazdikų daigų, didelį kiekį ankstyvųjų daržovių.

„Aitros“ kooperatyve dirba tik savo profesijos meistrai. Ir agronomai, ir ekonomistai, ir teisininkai, netgi dizaineris. Kooperatyvas savo produkcijai net pintines ina, gaminasi įpakavimą. Dabar planuojama atidaryti šviežių konservų gamybos liniją. Jonas Pukys

TILTAS VILNIEČIŲ PAGEIDAVIMU

Kelias mėnesius Lietuvos sostinės visuomenė viešai svarstė daugelio naujų statybų projektus. Tame tarpe buvo ieškoma vieta, kur dabar aktualiausia statyti vieną planuojamų tiltų per Nerį. Daugiausia balsų surinko pasiūlymas tiltą statyti ties K. Poželos gatvės ir Lenino aikštės sankryža — jis ves į Revoliucijos muziejų ir Centrinę universalinę parduotuvę. Tai bus tryliktais tiltas per Nerį ir trečiasis, skirtas tik pėstiesiems. Jo pirmtakas pastatytas ties Vingio parku, kurį sujungė su Žvėrynu.

Penktojo tiltų statybos tresto iš Rygos specialistai jau pradėjo darbą abiejuose Neries krantuose. Specialiu japonų firmos „Koto“ agregatu dabar įgręžiami labai gilūs, kai kur iki 22 metrų, poliiai. Ant jų ir stovės tiltas. Tad jam reikės nedaug — 330 tonų metalo. Bendras tilto ilgis — 250 metrų. Tiksliau tai — du tiltai — vienas

metalinis per Nerį, o kitas gelžbetoninis per būsimą dekoratyvinių tvenkinių sistemą. Tarp jų susidariusioje salelėje bus pastatyta kavinė, kurios projektą rengia Miestų statybos projektavimo instituto specialistai. Nuo tilto ves du takai — vienas į Revoliucijos muziejų, o toliau požemine perėja po J. Paleckio gatvę — į respublikinius moksleivių ir pionierių rūmus bei būsimąjį Kernavės gyvenamąjį rajoną ir rekreacinę zoną — Šeškinės ozo parką, naująjį stadioną. O

rytinį metų labai pravers daugeliui vilniečių antrasis takas, kuris suks link J. Paleckio ir F. Dzeržinskio gatvių sankryžos. Specialistai vieningai tvirtina, kad naujasis tiltas bus ne tik nebrangus, patogus, bet ir puikios išvaizdos, taps dailiu miesto akcentu. Valdas Araminas

„PLATELIAI“ PRIE PLATELIŲ

Plungės dirbtinių odų gamyklos dirbantieji atostogų metu gali naudotis keliais aplais į Palangą, Nidą, Druskininkus, norintys gali išsėtis gamyklos profiliaktoriuje arba savoje poilsivietėje prie Platelių ežero.

Jau treji metai, kai į Telsių našlaičių namus atvyksta koncertuoti LTSR valstybinės filharmonijos muzikantai, dainininkai. Čia yra dainavę solistai Romas Vešiotas, Genutė Jasiūnaitė, Viktorija Plaktinaitė, Grigorijus Gordonas, groję Albertas Širickas, Saulius Dirvanauskas, dalyvauja Rimvydas Karvelis.

Vaikai labai myli maestro Gediminą Dalinkevičių. Jis sugeba taip sudominti vaikus, kad visi auklėtiniai nuo trejų metų iki paauglio — klausosi kaip užburti! Kiek tada jų akyse džiaugsmo!

Juožo Dartuto nuotraukoje: **Gediminas Dalinkevičius — mylimas vaikų svečias.**

SIELOS ŠVIESA, KURI VEDA Į GIMTINĘ

Daug Tarybų Lietuvos rašytojų jau aplankė Ameriką ir jos lietuvius. Dabar lengviau prisiminti tuos, kas joje nebuvo, negu tuos, kas ten svečiavosi. Pradėjo turbūt prieš daugiau kaip ketvirtį amžiaus Alf. Bieliauskas, M. Sluckis, E. Mieželaitis, kurie užmezgė Amerikoje kontaktus su lietuvių ateiviais. O per tas tris ar dvi dešimtis metų JAV taip pat pabuvojo J. Aputis, V. Areška, J. Avyžius, A. Baltakis, J. Baltušis, Ant. Bieliauskas, P. Bražėnas, V. Bubnys, A. Bučys, V. Dautartas, J. Dovydaitis, A. Drilinga, V. Girdziušas, J. Grušas, M. Karčiauskas, G. Keidošius, V. Kubilius, M. Macijauskienė, A. Maldonis, Just. Marcinkevičius, V. Martinkus, M. Martinaitis, J. Nekrošius, V. Palčinskaitė, V. Radaitis, B. Raguošis, V. Reimeris, K. Saja, A. Samulionis, V. Sirijos Gira, S. Šaltenis, P. Treinys, J. Vaičiūnaitė, A. Zalatorius ir kiti.

Tačiau tik vienas kitas iš jų spausdino savo kelionių po Ameriką knygas arba reportažus. Savo amerikietiškais įspūdžiais plačiau dalijosi J. Baltušis, Ant. Bieliauskas, J. Dovydaitis, A. Laurinčiukas, V. Reimeris ir dar vienas kitas Tarybų Lietuvos rašytojas. Būta su atskirais rašytojais pasikalbėjimų, kurie publikuoti spaudoje. Tačiau dauguma šių rašytojų, pabuvojęs ir ilgesnį laiką Amerikoje, nemėgino pateikti platesnius savo viešnagės įspūdžius, rašyti knygas arba laikraščiuose atkarpomis spausdinamus reportažus. Ne kiekvienam viskas aišku ir suprantama lieka po tokių kelionių, kad galėtų atsisėsti prie amerikietiškos temos...

Todėl kartais juokaujama: lengviausia rašyti, kai pabūni svetur, savaitę kitą. Mažiau neišskumų yra. Kuo ilgiau pavieši, tuo vis

daugiau kyla klausimų, tuo vis labiau pradedi nepasitikėti savo įspūdžiais, tuo labiau atrodo, jog vis daugiau ir daugiau reikia išsiaiškinti, atsiranda nepasitikėjimas ir neryžtingumas. Tačiau literatūrinė patirtis turbūt nesiremia tokiais samprotavimais: gali būti, jog vieno rašytojo temperamentas ar interesus skatina išsipašakoti ir ilgesnės viešnagės įspūdžius, o kitas randa apie ką pasvarstyti daug trumpiau pabuvęs svečiuose. Svarbu — ką turi pasakyti ir ką nori.

Beje, tarp Lietuvos autorių, išleidusių amerikietiškus įspūdžių knygas, daugiau yra žurnalistų negu rašytojų. Tad pastaruosius dabar parėmė Mykolas Karčiauskas, išleidęs savo kelionės reportažų knygą „Toli nuo sielos ir namų“. Jos žanrą autorius pavadino „dienoraščiais“, kas leidžia skaitytojui suprasti, jog poetas rašys apie savo kelionę į Ameriką, pasakodamas apie viską „iš eilės“. Tačiau ši vyresniojo mokyklinio amžiaus skaitytojams skirta knyga (apie 130 psl. teksto, pailiustruota 8 lapais nuotraukų ir piešinių) yra daugiau apmąstymų apie Ameriką, jos lietuvių, jų santykius su Lietuva reportažai, kur esama visko: ir kelionės susitikimų betarpiškų įspūdžių, ir informacijos, tiesiog enciklopedinių žinių, ir citatų, ir publicistikos... Pagaliau — poezijos. Jeigu pirmą knygą dalį sudaro beletristika, pajvairinta eilėraščių citatomis, tai antroje — eilėraščiai, parašyti kelionės į Ameriką įspūdžiais.

Galima sakyti iš karto, kad įdomiausia yra tai, kas autoriaus tiesiogiai patirta. Tačiau tų betarpiškų įspūdžių apie susitikimus su žmonėmis, apie pamatytus miestus per vieną trumpą turistinę kelionę, žinoma, per maža, tad teko pasitelkti istorines žinias, informa-

UŽSAKYKIT VIDEOLAIŠKĄ JŪREIVIUI

Klaipėdoje kelią į Tauralaukį žino kiekvienas pirmokas, bet prie jo įsikūręs raudonplytis pastatų kompleksas šitaip išpopuliarėti dar nespėjo, nors čia ir įsikūrusi labai įdomi įstaiga — Klaipėdos audiovizualinės informacijos centras. Jo „produkcija“ tiekama daugeliui šalies pramonės ir mokslo įstaigų, siunčiama į užsienio šalis. Kokia ta produkcija?

Perverskime per pastaruosius

du metus centre išleistų kino filmų katalogus — kiekviename po keliasdešimt pavadinimų. Tematika — kaip kaleidoskopas: „Ryšių sistemos TSRS jūrų laivynė“, „Kultūros ir buities objektų statyba“, „Elektrostimuliacijos aparatūros kompleksas“, „Mokslininkų profesinio orientavimo tyrimas“... Suprantama, kad tokie pavadinimai nepatrauktų kino žiūrovo dėmesio — jis laukia filmų intriguojančiomis afišomis, bet specialistui informacija, kurią jis gali gauti užsisakęs audiovizualinį įrašą — labai reikalinga ir dažnai labai naudinga. Nauja produkcija, darbo organizavimo metodai, medienos naujovės, ryšių galimybės, pramonės įrengimai neužsiguli gamintojų sandėliuose, jei apie juos greitai sužino vartotojas. Informacinis-reklaminius audiovizualinio centro „produkcijos“ pobūdis anaipol nekluduoja padaryti patrauklia ir meniška. Klaipėdiečiai šioje srityje turi nemažą patirtį. Tarptautinė žmonių gelbėjimo ryšių palydovais organizacija, į kurią įeina ir mūsų šalis, Ženevoje rengia pasaulines parodas. Klaipėdoje sukurtas filmas apie taikų kosmoso panaudojimą buvo parodytas šioje parodoje ir pelnė specialų žiuri prizą. Perna šioje parodoje buvo parodytas kitas filmas iš Klaipėdos. Tai juosta „Tiltas“, parodanti, kaip organizuojami dabar labai populiarūs televizijos tiltai tarp įvairių šalių. Klaipėdiečių filmai, televizijos filmai ir videofilmai nūnai verčiami į 16 užsienio kalbų. Jie dažnai rodomi šalyse, kur vyksta respublikos ir šalies parodos.

Klaipėdos audiovizualiniame centre taipogi sukurtas filmas „Mūsų Klaipėda“, kuris tapo uostamiesčio partinio-ūkinio aktyvo susirinkimo diskusijų objektu.

Beje, kuo dar užsiima centras? Viena naujausių paslaugų gyvenimo — pagal pageidavimus filmuojami trumpi videoįrašai iš jūreivių šeimų gyvenimo, kuriuos galima vietoj laiško pasiųsti tėvams, broliams, sužadėtiniams į tolimus žuklės rajonus. Maloni, sutikite, tokia žinia...

Centro dizainerių dirbtuvės irgi turi nuolat daug darbo — čia gaminama reklaminė įranga, čia apipavidalinamos parodos, kurios paskui keliauja į užsienį.

Dabar planuojama statyti radioelektronikos aparatūros firminį prekybos centrą su „Orbita“, kur, be prekybos salės, bus videosalonas bei koncertų salė, į kurią kvies garsius artistas ir dainininkus; jų pasirodymai koncerto metu bus filmuojami videojuoston ir, jei pageidauti, įrašą galėsi įsigyti, vos užgesis ramos žiburiams. Tokia parduotuvė bus pirmoji Lietuvoje.

Romas Antanaitis

POSAKIAI

Žemė — patogė planeta: dar užtenka vietos iškasti kitam duobė. Kiek bėdos dėl veido: kankiniesi, kad įsigytum, vargsti, kad paslėptum. Tikėjimas turi tendenciją apakti, kaip tingumas — nutukti. Idėja gali ne tik augti, bet ir storėti. Metafizinis kvailučio klausimas: ar visa dabartis tampa ateitimi? Su laime gali sugulti, su esme tik pasikankinti. Juokiasi tas, kas juokiasi paskutinis. Linksmieji taip ilgai nelaukia. Reikėjo tyliai praėti, bet sukosė jo sąžinė.

Ar turtinga Amerika? Ne-turtinga? Amerika, ir gana. Tačiau man nereikėjo atsakyti. Jis pats atsakė:

— Ar turtinga Amerika? Ne-turtinga? Amerika, ir gana. Tačiau man nereikėjo atsakyti. Jis pats atsakė:

— Turtinga, bet neturi tiek aukso, kad nupirktų Jokubką! Štai kur mūsų gyvybė!

Labai taiklus pastebėjimas! Autorius, kaip ir visi kiti, rašė apie Ameriką, stengiasi pastebėti ir pasakyti, kas jam patiko, kodėl. Bet jis dar nebijo būti „senama-diškas“ ir todėl nevengia pamatyti ir pabrėžti, kas ten, pačioje Amerikoje ir tarp jos lietuvių, jam nepatinka, ir net kritikuoja:

„Mums dažnai priekaištauja, kad, būdami JAV, ieškome kontrastų, ydų, negerovių. Gal ir teišūs tie priekaištatoriai, bet tegu jie patys nuvažiuoja ir pamatys, kad tokių dalykų nereikia net ieškoti: jie čia pat, tik įženk į tą milžinišką girią, vadinamą gyvenimu, suklups ant puvėsio, gėresies aukštųjų viršūnių šlamesiu ir puikiais saulėtekliais ar saulėlydžiais, proto ir rankų kūryba, gausumo simfonija ir anarchija: smurtas ir grožis čia visada greta kaip dviniai, pinigai ir pinigai, laisvė turėti ir neturėti, leisti ir neleisti...“

Tad po kelionės į šalį, kuri ne vienam Lietuvos gyventojui atrodo esanti visko viršūnė, rašytojas pasilieka su ta sielos šviesa, kuri visada veda į namus. Su ta sielos ir namų šviesa, kuri tapo paguoda ne vienam užjūryje sutiktam tautiečiui. Kai autorius klausia dėl jo įspūdžių, jis atsako: „Man patiko kelionė į Ameriką“. Ir jis norėtų dar kartą nuvažiuoti. Bet ne dėl pačios Amerikos. Norėtų vėl pasiklausyti melodingų Stasio Santvaro eilėraščių, gėraširdiško Antano Gustaičio juoko, vėl pabūti su tais likimo svetur išblošktais tautiečiais, kuriems taip reikalinga bendra su mumis sielos ir namų artuma.

Vytautas Ingautas

Vilnis, 1988 m. rugsėjo 15 d.

Pamario restauratorių rankos auksinės

Simtamečiai vėjai sudildo net granito uolas, o ką jau kalbėti apie trapius žmogaus rankų kūrinus. Kadai Lietuvoje garsėjo Verkių rūmų oranžerija, kur augo egzotiškiausi vaismedžiai ir augalai, bet ne mažiau keliautojų masinio ir perspektyva pamatyti pamario garsenybę — Kretingos žiemos sodą. Truputį žvilgtelėkime į šį miestą nuo Akmenos ir Dupulties srautų santakos iš paukščio skrydžio: Kretingos šiaurinėje dalyje — taisyklingai išplanotas parkas, įkurtas XVIII amžiaus antroje pusėje. Parke spindi trijų tvenkinių veidrodžiai, per juos sruva Dupulties upelis. Prie vieno tvenkinio stovi buvę dvaro rūmai, dabar Kretingos žemės ūkio technikumai. Pastatas kažkada buvo Tiškevičių rezidencija. Pietinėje pusapvalėje jų salėje buvo įrengtas garsusis žiemos sodas. Po Pirmojo pasaulinio karo kanonadų sodas-oranžerija buvo atstatytas, bet jau mažesnis, o po Antrojo teliko griuvėsiai...

Suprantama, kretingiškiai nelabai norėjo taikstyti su ta netektimi, bet pirmiausia reikėjo statyti mokyklą, ligonines, įmones. Laikui atėjus, respublikos Paminklų konservavimo instituto specialistai parengė rūmų restauravimo projektą, o darbai buvo pavesti Klaipėdos restauracinėms dirbtuvėms.

Turbūt daugiausia apie tai gali papasakoti restauratorius kretingiškis Kazys Miknius, dirbęs čia visą dešimtmetį. Jis gerai prisimena, kad sveikiausi buvo išlikę kai kurie mūrai, dar pietų jūrai koralai, kuriais senieji meistrai išklėjo žiemos sodo sienas. Kitką teko atkurti iš senų nuotraukų ir brėžinių.

Vėl išliko grakščios kolonos, remiančios stogą, daugelyje vietų koralais iš naujo buvo išdailintos sienos, atgimė vandens krioklys ir baseinėliai, vėl puikuojasi iš ketaus lieti turėklai, į sodą atsiveriančios rūmų salės žvilga nauju parketu... žodžiu, ir rūmai, ir sodas atkurti. Kauno ir Palangos botanikos sodai atgabens sodui palmes ir kitą egzotišką augmeniją.

Šis unikalus restauravimo pavyzdys rodo, kad pamario meistrų rankos auksinės. O darbuojasi jie daug — šiandien atkuriamas dešimtys Klaipėdos krašto ir aplinkinių rajonų kultūros ir istorijos paminklų, vertingų urbanistikos, senosios pramonės įmonių statinių. Turbūt geriausiai apie šiuos darbus žino jiems vadovaujantis žmogus — Klaipėdos restauracinių dirbtuvių viršininkas A. Aukštuolis.

Du milijonai rublių — toks šiemet restauratorių kolektyvo darbo planas. Bet pinigai lieka tik pinigais, jei nereguliuojama, kuriomis jas paverčia žmogaus sumanumas. Nūnai Klaipėdos restauratoriai Kūrybinių namų kompleksui uostamiestyje atidavė naujom spalvom švytinčius vadina muosius Dramblio namus. Žvejų gatvėje rekonstruoti du buvę sandėliai, ir senamiestyje dabar įsikurs Liaudies meno muziejus. Saltkalvių gatvėje vieno namo šeimininkais tampa Saltkalvystės muziejaus kolektyvas. Du senoviniai namai atgimsta uostamiestio Žvejų gatvėje, o Didžiojoje vandens gatvėje pradeda restauruoti visa serija senamiesčio pastatų. Šiandien Klaipėdos senamiestį sunku ir beatpažinti. Turbūt užteks priminti, kad kasmet čia filmuojama bent keletas meninių juostų, nes nereikia statyti Vilnis, 1988 m. rugsėjo 15 d.

dekoracijų.

Kiti restauratorių darbų adresai — toliau: Kretingos rajone atstatomas Lazdininkų vėjo malūnas, J. Šliūpo namas Palangoje. Šilalės rajono Vytogalos kaime restauruojama garsaus mūsų tautos lakūno S. Girėno tėviškė, o Šilalės rajone — Vilkėnų ir Švėkšnos dvarų rūmai.

Ateities planuose numatoma rekonstruoti Rusnės ir Žukų bažnyčias, o Minijos kaimas po konservavimo darbų taps etnografinė pamario įžybybe.

Klaipėdiečiai restauratoriai rūpinasi ne tik atkuriamų paminklų išore, bet ir jų interjero autentiškumu. Naujas restauracinių dirbtuvių medienos apdirbimo baras gamins ne vien apdailos detales, bet ir „senovinius“ baldus.

Viktoras Armalls

Gimtinės beržai.

Tris paras grūdų sandėlis stovėjo lyg namas, paliktas šeimininkų, tačiau ketvirtosios rytą prie jo pasirodė žmonės ir nukabino užrašus, skelbiančius, kad čia — gyvybei pavojinga zona. Kas gi čia įvyko? Filmuojamas filmas? Anaipol. Visa operacija ne butaforinė, o rimčių rimčiausia. Grūdų sandėlis specialiai buvo pritvindytas stiprių nuodų, nes jame pasirodė vabzdžių kenkėjų, kurie naikina maisto produktus. Jų naikinimui naudojami specialūs nuodai, kurie pasidaro nepavojingi po trijų parų. Tačiau to laiko pakanka, kad kenkėjai žūtų.

Kas gi atlieka tokias pavojingas, tačiau būtinas operacijas? Ši tarnyba vadinasi Lietuvos TSR grūdų produktų ministerijos grūdų produktų apsaugos ekspedicija.

Ne viskas plika akimi matoma, tačiau tame plika akimi vos įžiūrime pasaulyje irgi verda gyvenimas. Kai žmogus pastebėjo, kad nei iš šio, nei iš to nesudarys pavarą rūpestingai prižiūrėta

Nors Pakruojo rajono „Ažuolo“ kolūkio vaikų lopšelyje-darželyje „Giliukas“ yra ir graži žaidimų aikštelė, ir daug žaislų, tačiau vaikučiai lydimi auklėtojų aplanko ir gimtųjų Plaučiškių gražiasias vietas.

Br. Toleikio nuotraukoje: Auklėtojų Ligitos Staisiūnaitės ir Rasos Vaisnytės lydimi vaikai prie tvenkinio Plaučiškiuose.

Aplankykite Lietuvą

Abiejų pažangiųjų laikraščių („Vilnius“ ir „Laisvės“) aktyvas šiemet organizuoja septynias turistines grupes vykti į Lietuvą. Kaip visuomet, grupės Vilniuje pasitiks Tėviškės draugija. Šių grupių turistai turės progą aplankyti savo gimtąsias vietas, pabuvoti su giminėmis, draugais bei pažįstamais.

Jau susitarta, kad visais kelionės reikalais rūpintis American Travel Service Bureau agentūra, 9727 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60643, telefonas (312) 238-9787. Dėl daugiau informacijų kreipkitės į „Vilnius“ įstaigą, 3116 S. Halsted St., Chicago, IL 60608, telefonas (312) 842-7325.

Grupės išdėstytos sekamai:

Išvyks ir atvyks	Kur kiek naktų nakvos
Gegužės 24	Birželio 12 Maskvoje 2, Vilniuje 15, Maskvoje 1
Birželio 20	Liepos 9 Maskvoje 2, Vilniuje 15, Maskvoje 1
Liepos 6	Liepos 20 Maskvoje 2, Vilniuje 10, Maskvoje 2
Rugpj. 8	Rugpjūčio 29 Belgrade 1, Maskvoje 2, Vilniuje 15
	Moskva 1, Belgrade 1,
Rugpj. 29	Rugsėjo 12 Maskvoje 2, Vilniuje 10, Maskvoje 1
Rugsėjo 6	Rugsėjo 25 Maskvoje 2, Vilniuje 15, Maskvoje 2
Spalio 4	Spalio 19, Maskvoje 2, Vilniuje 10, Maskvoje 2

Kaštus

Pirma grupė iš Čikagos \$2315.00, iš New Yorko \$2205.00
 Antra grupė iš Čikagos \$2415.00, iš New Yorko \$2305.00
 Trečia grupė iš Čikagos \$2150.00, iš New Yorko \$2040.00
 Ketvirta grupė iš Čikagos \$2415.00, iš New Yorko \$2305.00
 Penkta grupė iš Čikagos \$2150.00, iš New Yorko \$2040.00
 Šešta grupė iš Čikagos \$2415.00, iš New Yorko \$2305.00
 Septinta grupė iš Čikagos \$1825.00, iš New Yorko \$1715.00

P.S. Kadangi lėktuvais keliauti kainos nėra pastovios, tai ir su šiomis grupėmis keliauti į Lietuvą, iškeliavimo metu, gali būti truputį brangiau ar pigiau.

Adm.

ARUODŲ IR SANDĖLIŲ „REVIZORIAI“

sėkla, o aruodai taip įkaista, kad jautiesi lyg pirtyje, jie ėmė domėtis mažojo pasaulio dėsniais. Dabar jau žinome, kad dėl tų staigmenų kalti vabzdžiai kenkėjai, įvairūs mikroorganizmai.

Vabzdžiai kenkėjai mėgsta tarpžemynines keliones. Jie nūnai išplito visame pasaulyje. Štai saugyklų siaubas — ryžių straubliukas, vos trijų milimetrų rusvas vabaliukas, o į jo meniu jau įeina ne tik ryžiai, bet ir kakava, kanapės, tabakas, vafliai. Kaip ir aruodų straubliukas, jis paplitęs ne tik tose šalyse, kur auginami ryžiai, bet visame pasaulyje, į daugelį šalių jis pakliuvo laivų triumuose, ar tiesiog maišuose su ryžiais ir pulkiai pasijautė. Mūsų respublikos grūdų apsaugos tarnyba dažniausiai susiduria, anot vyresniosios entomologės Zigmos Skiauterienės, su grūdų straubliuku, kurio tik vienos patelės palikuonys per metus gali sunaikinti pusę kilogramo grūdų. Įsivaizduokime,

koks šimtų tūkstančių kenkėjų apetitas. Kitas neprašytas ir rajus svečias — malūnų ugniukas, pasitaiko juodųjų ir surinaminių milėdžių, aruodų ir malūnų kandžių...

Pasaulyje aptinkama apie tris tūkstančius maisto atsargų kenkėjų rūšių — kasmet ši nepasotinama orda pasiglemžia iš aruodų apie tris milijonus tonų grūdų.

Kad kenkėjams kelias būtų užkirstas, nuolat dezinfekuojami sandėliai, valoma sėkla, laukiant naujo derliaus, išvalomi aruodai, kurių bendra talpa — 500 tūkstančių tonų grūdų...

Ekspedicijos padaliniai įkurdinti ne tik Vilniuje, bet ir Panevėžyje bei Klaipėdoje. Štai koks jų darbo mastas: kasmet pagal iškvietimus dezinfekuojama vien grūdų 100 tūkstančių tonų, o taipogi chemiškai apdorojama 400 tūkstančių kvadratinį metrų sandėlių, elevatorių, grūdų produktų įmonių cechų plotų.

Viktoras Armalls

AKISTATA SU UOSTAMIESČIU

Klaipėdoje dabar dažnai girdi klausimą:
— Ar jau buvai Parodų rūmuose?

Kas ten ypatingo? Pasirodo, veikia Liaudies ūkio pasiekimų paroda. Ir svečiui, ir miesto šeiminkui geresnės akistatos su uostamiesčiu nesugalvosi. Čia gali apžvelgti, kaip ir kuo gyvena Klaipėda. Pamatyti, ką gamina jos pramonės įmonės, kokiuose vandenynuose žūklauja laivynas, sužinoti, kiek klaipėdiečių mokosi, kiek jau įgiję aukštąjį išsilavinimą, į kokias pasaulio šalis keliauja uostamiesčio gaminiai...

Tačiau neseniai paroda pasipildė neregėtu eksponatu, sukėlusiu neeilinį klaipėdiečių susidomėjimą. Tai — miesto maketas. Bepigu vilniečiui — užkopi į Gedimino kalną, o dar geriau į padėsius remiantį televizijos bokštą ir gerėkis miesto panorama. Klaipėda — miestas lygumoje, kurią kadaise nuskalavo priešistorinių jūrų bangos. Nebent nuo šiluminės elektrinės kamino gali apžvelgti jos gatves ir uostus. O čia — miesto miniatiūra. Kam, sakykit, neįdomu pamatyti, kokioje geografinėje padėtyje jis gyvena, sužinoti, kad po karo Klaipėdoje buvo likę tik 220 000 kvadratinų metrų gyvenamojo ploto, kurį dar buvo galima atstatyti, ir — nė vienos svarbios įmonės. Da-

bar miestas jau tęsiasi 20 kilometrų Baltijos ir Kuršmarių pakrante, jame beveik trisdešimt pramonės įmonių ir garsėjanti šalyje „Baltijos“ laivų statykla, pastatyta marių seklumoje... Naujasis eksponatas — savotiška uostamiesčio enciklopedija. O ją sukūrė Komunalinio ūkio projektavimo instituto Klaipėdos skyriaus architektai V. Žavrickas, R. Bakas, L. Jurgaitis, A. Mureika.
Jonas Minkelis

ČIKAGOJE LANKESI NET DU SVEČIAI

Užpraeitą savaitę Čikagoje lankėsi net du svečiai — „Gimtojo krašto“ vyr. redaktorius Algimantas Čekuolis ir akredituotas prie Jungtinių Tautų „Moscow News“ korespondentas Jonas Lukoševičius.

„Gimtojo krašto“ vyr. redaktorius A. Čekuolis buvo atvykęs iškviestas asmenine viza. Svečiavimosi proga akiratininkai buvo suruošę jam susitikimą su naujaisiais atėiviais (vadinanais „dypukais“) Jaunimo Centre, kur buvo sutiktas gana draugiškai.

J. Lukoševičius beveik tomis pat dienomis buvo atvykęs tarnybiniiais reikalais visai savaitel. Svečias rado laiko susitikti ir su kai kuriais čikagiečiais lietuviais pažįstamais, nesimačiusiais nuo to, kai prieš dešimt metų New Yorkė dirbo žurnalistu tą patį darbą, kokį dirba dabar, buvusio Viliaus Kavaliausko vietoje. X.

MIRĖ MATAS BAGDONAS

Po ilgos ir sunkios ligos rugsėjo 6 dieną mirė daugeliui Čikagoje žinomas Matas Bagdonas, uolus „Vilnies“ skaitytojas bei pažangietis. Velionės kūnas buvo pašarvotas Marquette Funeral Home šermentinėje ir rugsėjo 8 d. palaidotas Lietuvių Tautinėse kapinėse. Giliame nuliūdime paliko seserę —

Mirė

Katryna Petrikienė-Jankauskaitė

Rugsėjo 6 dieną Elka Park, N.Y., mirė plačiai žinoma Amerikos pažangiems lietuviams Katryna Petrikienė, sulaukusi 95 metų. Giliame nuliūdime paliko vienturtį sūnų Arthur Petriką, marčią Natalie, kitus artimuosius bei draugus ir pažįstamus.

Velionė buvo kilusi iš Lietuvos, Kapsuko rajono, Subatiškių kaimo, gimusi vidutinių valstiečių šeimoje 1893 metų lapkričio 6 dieną. Į šią šalį atvyko 1910 metais, pagal to meto reikalavimus vidutiniškai išsilavinusi Marijampolės „Žiburio“ progimnazijoje.

Katryna Petrikienė, kaip visuomenininkė čia Amerikoje, pradėjo reikštis 1912 metais, kai įstojo į tuo metu aktyvų Lietuvių Socialistų Sąjungos judėjimą. Ji čia pasireiškė kaip retų gabumų organizatorė, šauni retorikė (oratorė), aktyvi pažangių lietuvių periodinės spaudos bendradarbė. Ypač jos vardas pasidarė plačiai žinomas veikloje Amerikos lietuvių moterų progresyviame judėjime. Kurį laiką netgi redagavo progressyvių žurnalą „Moterų balsą“, paskui „Darbininkių balsą“. Katryna Petrikienė nebuvo abejinga ir amerikiečių sufraziščių judėjimui bei jų kovoms.

Vargu ar yra nors viena Amerikos pažangių lietuvių kolonija, kurioje ji nebūtų sakiusi politinių kalbų, arba, kaip pas mus yra įprasta sakyti — prakalbų. Ypač daug K. Petrikienė maršrutavo po pažangių lietuvių kolonijas Lietuvių Literatūros Draugijos organizaciniais reikalais. Dažnai buvo renkama į LLD Centro komitetą. Nuo 1958 metų iki pat pabaigos ji buvo LLD Centro komiteto pirmininkė.

Plačiai ji buvo žinoma ir Tarybų Lietuvoje, kaip pirmosios Amerikos lietuvių turistinės grupės organizatorės nuvykti į Tarybų Lietuvą 1959 metais. K. Petrikienė buvo ir tos grupės, atidariusios kelią į Lietuvą, vadovė.
J. Zaliukas

čią Lillian (Robert) Wilson ir sūnėną Daniel Bagdon Jr. bei draugus ir pažįstamus.

Čikagos pažangių lietuvių visuomeninio judėjimo klestėjimo metais Matą Bagdoną matydavome organizacijų parengimuose dirbantį barmenu, platinantį įžangos bilietus, dalyvaujantį organizacijų narių susirinkimuose. Žiauriaus makartizmo metais Matas Bagdonas, kaip žmonės sako, nebuvo „palindęs po šluota“, rėmė Sveturgimiams ginti komitetą ir jo darbą.
—ka

IR VĖL ŠIMTINĖ „VILNIAI“

Nuolatinis „Vilnies“ rėmėjas Charles Sisevičius, išėjęs pasivaikščioti po Halsted gatvę, užėjo į laikraščio administracijos raštinę ir vėl „Vilniai“ įteikė \$100 paramos.

Charles Sisevičius jau peržengęs 90 metų amžiaus, bet sveika, tos ir ryžto atžvilgiu neatrodo į susmegusį senuką. Aktyviai skaito laikraštį, per televiziją bei radiją seka, kas dedasi pasaulinės politikos arenoje, ypač domisi įvykiais Lietuvoje. Jo nuomonė irgi, kad persitvarkymas ir atvirumas Lietuvos darbo liaudžiai signalizuoja

dar šviesesnį ir geresnį gyvenimą. Ultranasionalistų šturmavimas Vilniuje jam kelia juoką. —ka

KLAIDOS PATAISYMAS

Rugsėjo 4 dienos „Vilnies“ laidoje žinioje iš New Yorko apie Julijos Meškienės mirtį įvyko klaida.

Ten rašoma, kad Julija apsigyveno pas dukterėčią Antaneta Meskia-Mazza, o kaip tik ne taip. Antaneta apsigyveno pas Meškienę. Meškių namuose po dėdės mirties. Tik vėliau, Julijai susirgis. Antaneta ją slaugojo ir prižiūrėjo iki mirties.

Atsipašom korespondentės ENJ Red

CHICAGO, ILL.

MIRUS MATUI BAGDONUI

Reiškiame gilią užuojautą jo dukterėčiai Lillian (Robert) Wilson, sūnėnui Daniel Bagdon, kitiems artimiesiems bei draugams ir pažįstamiems.

A. VAITKUS
F. VAITKUS
A. LITVINAS
A. CHAPAS
S. CHAPAS
A. PAULIUKAS
P. MALINAUSKAS

L. PATECKAS
A. PATECKAS
A. DOČKUS
B. DOČKUS
N. DE SCHAAF
L. DE SCHAAF
J. FEIZA

J. PATECKAS

DORCHESTER, MASS.

Liūdnas prisiminimas ANTANAS KOVALIŪNAS

Mirė 1961 m. rugsėjo 15 dieną

Liūdnam ir širdį veriančiam praslinko 27 metai nuo mūsų gyvenime skaudaus įvykio — mirties mūsų mylimo tėvelio.

Jo šviesus atminimas ir gyvenime duoti gražūs pamokiniai yra gyvi mūsų mintyse ir širdyse ir jie tokie pasiliks iki mūsų krūtinėse širdis plaks.

Liūdi duktė JULIJA, sūnus VIKTORAS

MIRUS MARTHA GUŽAUSKAS

(WESTMONT, ILLINOIS)

Reiškiu gilią užuojautą jos dukroms Anne Krisiken, Emily White, žentui Dick White, kitiems artimiesiems, giminėms, draugams bei pažįstamiems.

AUGUSTA (MACHEN) SENNETT
Ashland, Oregon

Liūdnas prisiminimas POVILAS VENTA

Mirė 1985 metų spalio 6 d.

Praslinko jau 3 metai nuo to, kai negailestingoji mirtis išplėšė iš mūsų nepavadojamą man vyrą, vaikams tėvą. Išsisi jo pelenai toli gimtojoje jo žemaitijos Papilėje.

Jo šviesus atminimas tebėra mūsų širdyse ir pasiliks toks, kol mūsų krūtinėse plaks širdys.

Žmona NELLIE,
Sūnūs KONRAD ir PAUL
(Richmond Hill, N.Y.)

MIRUS KATRYNAI PETRIKIENEI

(ELKA PARK, N.Y.)

Reiškiame gilią užuojautą velionės sūnui Arthur, marčią Natalie, kitiems artimiesiems bei draugams.

Liūdime netekę draugės, davusios mums nemaža inspiracijos kovoje už pažangą bei taiką pasaulyje.

ANNA ir S. J. JOKUBKA
Chicago, Ill.

Vilnis, 1988 m. rugsėjo 15 d.